

Haugesund kommune
Postboks 2160
5504 Haugesund

Kontakt saksbehandler

Knut Ragnar Slettebø, 51568951
knut.slettebo@statsforvalteren.no

Avgjørelse – søknad om å gi forskrift for å definere Haugesund sentrum som typisk turiststed

Haugesund kommune har søkt om status som typisk turiststed for Haugesund sentrum ved cruiseanløp. Statsforvalteren avslår søknaden.

Statsforvalteren viser til søknaden fra Haugesund kommune datert 14. mai 2025.

Sakens bakgrunn

Bystyret i Haugesund kommune godkjente i møte 7. mai 2025 at det ble sendt søknad om typisk turiststed. Søknad ble sendt til Statsforvalteren 14. mai 2025. Søknaden gjelder for en avgrenset del av sentrum når cruiseskip ligger til kai, i perioden 1. april til 30. september hvert år.

I søknaden er det pekt på at Haugesund tar imot et stort antall cruisepassasjerer. Cruiseturistene er viktige for handelsnæringen. Stengte butikker på søndager fører til tap av omsetning. I tillegg gjør det at turistene møter et tomt og lite attraktivt sentrum. Haugesund har mange attraksjoner som trekker turister til byen. Søndagsåpne butikker vil gjøre byen enda mer attraktiv som turistdestinasjon og gi økt lønnsomhet for handelsnæringen. Dette kan igjen føre til flere investeringer i lokalt reiseliv, noe som på sikt vil styrke byens posisjon som reisemål ytterligere.

Statsforvalteren sendte søknaden på høring 15. mai 2025. Vi har mottatt til sammen 13 innspill til høringen. LO i Nord-Rogaland og Handel og Kontor Region Agder og Rogaland har uttalt seg negativt til søknaden, mens representanter for reiselivs- og handelsnæringen – herunder Næringsforeningen Haugalandet og Destinasjon Haugesund & Haugalandet – har uttalt seg positivt. Vi har mottatt fem uttalelser fra butikker i sentrum som alle støtter søknaden.

Statsforvalteren viser ellers til sakens dokumenter.

Statsforvalterens vurdering

Helligdagsfredloven har som formål å «verne om det gudstjenestelige liv og den alminnelige fred på helligdager og [...] å gi høytiden ro og verdighet», jf. § 1. I tråd med lovens formål er hovedregelen at

faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, skal holde stengt på helligdager, jf. § 5 første ledd.

Det er i helligdagsfredloven gjort flere unntak fra utgangspunktet om at faste utsalgssteder som selger varer til forbrukere, skal holde stengt på helligdager. Denne saken gjelder unntaket etter § 5 andre ledd nr. 4 for steder som Statsforvalteren etter vedtak regner som typiske turiststeder.

Hva som skal til for at Statsforvalteren kan definere et område som typisk turiststed, fremgår av § 5 sjette ledd:

«Statsforvalteren kan etter søknad fra kommunen ved forskrift bestemme at et område skal regnes som typisk turiststed, se annet ledd nr. 4, for hele året eller deler av året. Som typisk turiststed kan bare regnes område der salget i de aktuelle periodene hovedsakelig skjer til turister.»

I forarbeidene til bestemmelsen er det presisert at man med typiske turiststeder først og fremst har tenkt på mindre steder, hvor de faste innbyggerne er få i forhold til de tilreisende. Butikkene på slike steder vil ofte være helt avhengige av turistsesongen. Salget til fastboende vil ellers være for lite til at de kan overleve. I forarbeidene er det presisert at også butikker i mange byer og på større steder kan oppleve økt omsetning i turistsesongen. En slik omsetningsøkning vil imidlertid ikke være vesentlig nok til å gi stedet status som typisk turiststed.¹

I tråd med det som går frem av forarbeidene, har Statsforvalteren tidligere uttalt at hensynet til å holde liv i nærbutikker på mindre steder er bærende for unntaket for typiske turiststeder.² Dette hensynet slår ikke til for en by som Haugesund. Det er derfor ikke rom for å innvilge søknaden. Statsforvalteren vil presisere at vår forståelse er i samsvar med praksis fra andre embeter. Byer som har søkt om unntak på grunn av hyppige anløp av store cruiseskip, har typisk fått nei.³

Statsforvalterens konklusjon er at Haugesund sentrum ikke oppfyller vilkårene for å få status som typisk turiststed. Vi avslår derfor søknaden.

Avgjørelse:

Statsforvalteren avslår søknaden om å gi forskrift for å regne Haugesund sentrum som typisk turiststed, jf. helligdagsfredloven § 5 nr. 4.

Avgjørelsen er endelig, og er ikke å anse som et enkeltvedtak etter forvaltningsloven § 2. Avgjørelsen kan derfor ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28, jf. § 2.

Med hilsen

Lone Merethe Solheim (e.f.)
ass. statsforvalter

Monica Nessa
avdelingsdirektør

¹ Ot.prp. nr. 11 (2002-2003) side 8.

² Se vedlagte avgjørelser.

³ NOU 2017: 17 side 51.

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Innvilget - typisk turissted - Oгна - Hå
- 2 Statsforvalterens svar på søknad